

De najaarstrek boven de trektelpost "De Uithof" in 2009

Inleiding

Na een winter die echt zo mag heten en nooit meer leek te eindigen, heb ik nu opeens crocusvakantie. Alleen al het woord crocusvakantie suggereert iets van lente in de lucht.

De zondag ligt open voor me dus wat is er mooier er op uit te trekken om op zoek te gaan naar de eerste grutto's. Er is echter één maar: heel Utrecht ligt onder een dikke deken. De mist is op een bepaald moment zo dik dat het huis van mijn achterburen haast onzichtbaar is. Het grutto-plan moet wijken; zoveel is duidelijk.

Eerst strooi ik een paar handjes gemengd zaad over mijn terras. Binnen vijf minuten krioelt de tuin van de vinken, spreeuwen, groenlingen en duiven. Wat een verschil met vogelen op de telpost: een warme radiator in de rug en verse koffie onder handbereik en dan al dat uitbundige vogelleven aan de andere kant van het glas. Tegen dat decor is het nauwelijks een straf de gegevens van het telseizoen 2009 op een rij te zetten.

Resultaten

	2007	2008	2009
Aantal teluren	48,5	55,4	47,3
Aantal tellers	9	14	10
Aantal soorten	74	66	65
Aantal vogels	17416	21605	16676

Uit het jaaroverzicht van www.trektellen.nl blijkt dat we 72 soorten zagen passeren. Dat klopt niet helemaal. Er staan namelijk een aantal "spec."-soorten tussen, die niet een apart soort vertegenwoordigen: de spec.-eend, de spec. gans, de lijster-spec., de vink spec., de gele kwik spec., de pieper spec. en de gors-spec.. Ook de combinatie van boerenzwaluw x huiszwaluw is geen apart soort. Daarintegen lijkt het me logisch om wel de witte kwik en de barsijs mee te tellen. Ook de tapuit van 17 augustus is abusievelijk buiten de lijst gebleven maar telt natuurlijk gewoon mee. Het blijft lastig om lokale bewegingen te scheiden van de echte trek. Het aantal grauwe ganzen dat wat op en neer pendelt neemt toe. De grote groepen kauwen die van gemeenschappelijke slaappleaatsen komen worden ook niet geteld. Ook bij soorten als houtduif, kokmeeuw en Kievit is er veel plaatselijk verkeer. Het aantal tellers is iets gedaald. Ilya Sanders woont inmiddels in Friesland. Nieuwe namen dit jaar waren Mirjam Vaes en Gerrit Grotendorst.

De tellers van 2009 waren:

1. Jan Bielderma (JB)
2. Wigle Braaksma (WB)
3. Tienieke de Groot (TG)
4. Gerrit Grotendorst (GG)
5. Michel van der Kwast (MK)
6. Guus Peterse (GP)
7. Marian Peterse (MP)
8. Anton Schortinghuis (AS)
9. Tom Schrijvers (TS)
10. Mirjam Vaes (MV)

Hieronder volgt een overzicht van het aantal tellingen, de tellers en de weersomstandigheden .

Datum	Telling in kwartieren	Weersomstandigheden	Tellers
17-8	4	bewolkt, zuidwest 3	AS,
22-8	8	half bewolkt, zuidwest 2 a3	AS,
30-8	11	zonnig en droog	AS,
6-9	10	volledig bewolkt, zuidwest 2 a3	TG, MP, AS
10-9	4	half bewolkt, noord 4	GG,
13-9	10	bewolkt, noord 1	MK, MP, GP, TS, AS,
20-9	4	dichte mist	TG, MP, TS
23-9	7	volledig bewolkt, zuidwest 2,	AS,
27-9	10	sluierbewolking, windstil	JB, TG, TS, AS,
3-10	20	bewolkt, zuidwest 4a	JB, WB, TG, MP, GP, TS, AS,
4-10	5	zonnig, helder, west 2	AS
11-10	10	volledig bewolkt, enkele spetters, zuidwest 2	MK, TS, AS,
14-10	7	licht bewolkt, allengs steeds blauwer, noordoost 1	AS,
18-10	10	helder en koud, noordoost 2	MP, AS,
20-10	2	sluierbewolking, oost 4	AS,
21-10	7	sluierbewolking ,zuidoost 4	AS,
25-10	10	zonnig, zuidwest 2	TG, MP, TS, AS, MV,
28-10	8	zonnig, zuid 2 ,16 graden	AS
1-11	6	dichte mist , zuid 2	MK, MP, AS, MV,
4-11	5	zwaar bewolkt, buiig, zuidwest 4	AS,
8-11	10	mistig, vrijwel windstil, 2 graden	TG, MP GP, AS,
11-11	7	bewolkt, zuidwest 2	AS,
15-11	10	bewolkt, zuidwest 3	JB, MP, GB, TS, AS,

Er is dit seizoen 23 keer geteld. (In vergelijking met seizoen 2008 drie keer meer; toen werd er 20 keer geteld.) Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat het aantal waargenomen vogels laag is. (ruim 16.000) Dat is beduidend minder dan de voorgaande jaren (2006,2007 en 2008). Zoekend naar een verklaring moet er eerst naar de weersomstandigheden worden gekeken. Op 20-9, 1-11 en 8-11 zaten we volledig in de mist. Op 4 november kwam er wel heel veel water uit de lucht. Ook de tweede helft van oktober is er weinig trek waargenomen. Vanaf 18 oktober overheerst een (noord)oostelijke stroming. Op 21 oktober speur ik met mijn kijker recht omhoog in de blauwe lucht. Plotseling ontwaar ik een kleine groep vogeltjes. Het zijn 21 pimpelmezen op weg naar het zuiden. Normaal gesproken mis je zoiets. Je vraagt je dan af wat er allemaal stiekem passeert. Anders gezegd: het optisch vermogen van de waarnemers is van grote invloed op de waargenomen aantallen. In die zin is het ook spijtig dat de scherpe ogen van Michel steeds vaker op een andere telpost de hemel afzoeken.

Na 24 oktober draaide de wind weer naar het zuidwesten. Het blijft echter te rustig: In 10 kwartier weten we met vijf tellers 873 vogels uit de lucht te trekken. Voor oktober blijft het heel mager.

De top-tien van 2009 ziet er als volgt uit:

Jaartal:	2009	Jaartal:	2008
1. Spreeuw	3348	1. Spreeuw	4512
2. Vink	1575	2. Vink	2655
3. Boerenzwaluw	1559	3. Kievit	1667
4. Houtduif	1497	4. Grauwe gans	1576
5. Koperwiek	1380	5. Koperwiek	1517
6. Kievit	1166	6. Houtduif	1261
7. Grauwe gans	880	7. Graspieper	1216
8. Kokmeeuw	783	8. Aalscholver	978
9. Sijs	697	9. Sijs	811
10. Holenduif	398	10. Huiszwaluw	757

Uit deze vergelijking blijkt opeens dat de ranking 1, 2, 5 en 9. Identiek zijn aan het jaar daarvoor. Ook was ik verbaasd dat de graspieper ontbreekt in dit klassement. We hebben er dit jaar slechts 280 geturfd. Daarmee kom je zelfs op de Uithof niet in de buurt van een toptienklassering.

Er zijn meer cijfers die opvallen. Dit jaar geen zwarte mezen, kiekendieven of kruisbekken.

Wel zijn er steeds vaker grote Canadese ganzen en halsbandparkieten. De halsbandparkiet rukt op in deze regio en ook op de Uithof bleef dat niet onopgemerkt. Er passeerde een keer een groep van zeker 30 vogels. Ook het aantal Grote zilverreigers verdubbelden ten opzichte van vorig jaar. En altijd zijn er de krenten in de pap: de kleine bonte specht, een boomleeuwerik die 10 meter voor de tellers neerstrijkt, het smelleken, en de majestueuze visarend.

De telpost in de media.

Ook dit najaar zijn de tellingen regelmatig aangekondigd via het Utrechts Vogelnet.(Het U.V.N.) Ook zijn regelmatig de meest opvallende waarnemingen wereldkundig gemaakt via het U.V.N. Alle telresultaten werden op de site van www.trektellen.nl geplaatst.

Op 3 oktober hebben we als telpost ook meegedaan aan de European Birdwatch. (of was het een World Birdwatch?) De tussenstanden werden telefonisch doorgegeven aan het landelijk coördinatiecentrum van Vogelbescherming in Zeist. Toen ze belden stonden we net na te hijgen van de door Wigle ontdekte visarend.

Vogels rond de telpost.

Buiten de lijst van doortrekkende soorten komen er nog 16 soorten bij welke zich rond de telpost ophielden. Havik, Wespendif, Groene Specht, Waterhoen, Meerkoet (H), Wintertaling (H), Boomklever(H), Boomkruiper(H), Staartmees(H), Glanskop (H), Winterkoning (H), Roodborst (H), Tjiftjaf(H),Zwartkop(H),Huismus(H), Ekster

Tenslotte:

Het is vaker gememoreerd dat trektellen in een bepaalde manier verslavend werkt. Natuurlijk zijn er vele manieren te bedenken om je tijd nuttiger in te vullen. Hoe betrekkelijk is het nut? Het mag ook aangenaam zijn. Ik prijs me gelukkig dat we mekaar als telgroep kunnen aanvullen in de essentie van het trektellen:kijken, luisteren en schrijven.

Wordt vervolgd: hopelijk tot eind augustus.

Met vriendelijke groet,

Anton Schortinghuis

Dr. H. Th. s'Jacoblaan 55

3571 BL

Utrecht

Tel. 030-2713307

E-mail: veranton@hetnet.nl

Februari 2010